

พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 Debt Collection Act BE 2558

- ปยะเนก พงศ์โชติวัฒน์
- Piyanart Pongchotiwat
- นิติกรชำนาญการ
- สำนักกฎหมาย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
- ซ.อารีย์สัมพันธ์ ถ.พระราม 6 สามเสนใน พญาไท กทม. 10400
- E-mail: p.pongchotiwat@gmail.com

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน อัตราการก่อหนี้สินในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนี้นอกระบบทำให้เกิดการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของลูกหนี้ขึ้นในกระบวนการทวงหนี้ หลายประเทศทั่วโลกได้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เรียกว่า “กฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ว่าเป็นธรรม” เพื่อปกป้องสิทธิของลูกหนี้ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม กฎหมายนี้ไม่ได้ลิดรอนสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายในการทวงหนี้ของเจ้าหนี้แต่อย่างใด บทความนี้จะได้ศึกษาถึงรายละเอียดของกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ในสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และอังกฤษ เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ของไทย

คำสำคัญ: ทวงหนี้ เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หนี้นอกระบบ

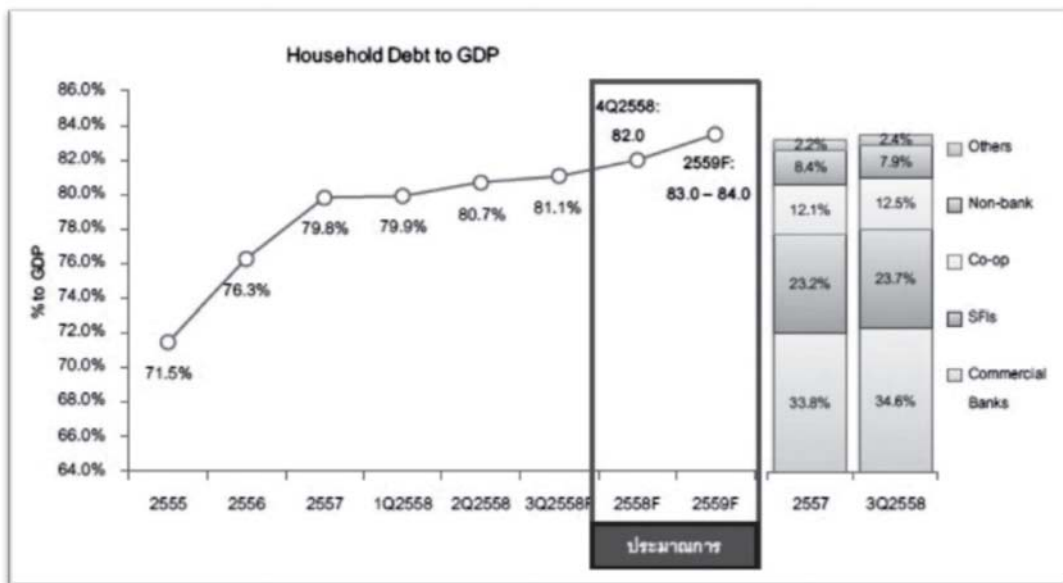
Abstract

These days, rates of indebtedness have been consistently growing in Thailand, especially involving loan sharks. This trend has led to increasing amounts of debtor's rights infringements. Various states around the world have adopted laws, generally called “the Fair Debt Collection Act”, to protect debtors. These laws, however, do not deprive creditors of the right to legally collect their debts in any case. This article summarizes the contents of such Acts within the United States, Australia and the United Kingdom, and makes comparisons to the Debt Collection Act BE 2558 of Thailand.

Keywords: Debt Collection, Creditor, Debtor, Loan Sharks

ปัจจุบันประเทศไทยมีแนวโน้มในการก่อหนี้มากขึ้น โดยเฉพาะหนี้ภาคครัวเรือนมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยในปี 2557 ปัญหาภาระหนี้ภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 16.1 หรือมีหนี้สินรวม 219,158 บาทต่อครัวเรือน (สองแสนหนึ่งหมื่นเก้าพันหนึ่งร้อยห้าสิบบาทต่อครัวเรือน) ซึ่งถือเป็นการปรับเพิ่มขึ้นสูงสุดในรอบ 9 ปี นับจากปี 2549¹ โดยสาเหตุของการปรับขึ้นดังกล่าว โดยหลักแล้วเกิดจากปัญหาของเศรษฐกิจที่ซบเซาลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะค่าครองชีพ

ที่สูงขึ้นร้อยละ 14.3 ค่าเล่าเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 ทั้งนี้จากการผ่อนสินค้าร้อยละ 12.5 หนี้ที่เกิดจากกิจกรรมชาร้อยละ 12.1 และการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตร้อยละ 10.1² ในปี 2558 ก็เช่นเดียวกัน ปัญหาภาระหนี้ภาคครัวเรือนก็ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2558 พบว่าครัวเรือนที่มีหนี้สินมีร้อยละ 49.2 โดยมีจำนวนหนี้สินเฉลี่ย 163,276 บาทต่อครัวเรือน³ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องอีกในปี 2559

ที่มาจาก <http://thaipublica.org/2015/12/household-debt-2558/>

¹ <http://www.thaichamber.org/scripts/detail.asp?nNEWSID=12080>

² <http://www.posttoday.com/biz/news/308594>

³ <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/SocioPocket58M6.pdf>

ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนจำเป็นต้องก่อหนี้ขึ้น โดยการกู้ยืมเงินไม่ว่าจากสถาบันการเงินในระบบ ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีชื่อสถาบันการเงิน (หรือที่เรียกว่า “หนี้นอกระบบ”) มากขึ้น ซึ่งปัญหาที่ตามมาคือ ลูกหนี้จำนวนมากผิดนัดไม่ชำระหนี้ ทำให้เจ้าหนี้ต้องทวงถามให้ลูกหนี้ชำระหนี้เกิดการทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมต่อลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างรุนแรง การคุกคามโดยการขู่เข็ญ การใช้กำลังประทุษร้ายหรือการทำให้เสียชื่อเสียง รวมถึงการให้ข้อมูลเท็จและการสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่บุคคลอื่นดังที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่ตามสื่อต่าง ๆ

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมนั้น ประเทศไทยได้ทำการศึกษากฎหมายของประเทศต่าง ๆ พบว่า ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาหลายประเทศต่างก็มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้ออกมาใช้บังคับโดยไม่ลดทอนสิทธิของเจ้าหนี้ในการทวงถามหนี้และในขณะเดียวกันก็ไม่ทำให้ลูกหนี้ถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อควบคุมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเป็นธรรมขึ้นในประเทศของตน โดยได้มีการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการทวงถามหนี้ของประเทศต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีกฎหมาย Fair Debt Collection Practices Act of 1977 กำหนดในเรื่องเกี่ยวกับการทวงถามหนี้ไว้ โดยมีสาระสำคัญ อาทิ การกำหนดนิยามต่าง ๆ

โดยผู้ให้สินเชื่อตามกฎหมายนี้ หมายถึง บุคคลผู้ให้สินเชื่อในการสร้างหนี้หรือชำระหนี้ให้แก่ผู้เป็นหนี้ แต่ไม่รวมถึงบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ได้รับมอบหมายหรือโอนหนี้ซึ่งจะครอบคลุมเจ้าหนี้ทางการค้าประเภทต่าง ๆ แต่ไม่รวมถึงเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงิน ซึ่งจะมีกฎหมายอีกฉบับหนึ่งกำกับดูแลต่างหาก ส่วนลูกหนี้ หมายถึง บุคคลธรรมดาที่ผูกมัดหรือที่จะต้องจ่ายหนี้ในกรณีของผู้ทวงถามหนี้ หมายถึง บุคคลใดไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมที่กระทำการทวงถามหนี้รวมถึงการที่เจ้าหนี้ใช้ชื่อบุคคลอื่นในการทวงถามหนี้ของตนด้วย แต่ไม่รวมถึง (1) พนักงาน หรือลูกจ้างของเจ้าหนี้ที่ดำเนินการทวงถามหนี้ของเจ้าหนี้ (2) การติดตามทวงถามหนี้ของบริษัทในเครือหรือกลุ่มบริษัทเดียวกัน ทั้งนี้ ผู้ดำเนินการทวงถามหนี้จะต้องไม่ประกอบธุรกิจหลักในการติดตามทวงถามหนี้ (3) เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของรัฐที่ดำเนินการทวงถามหนี้ตามอำนาจหน้าที่ตน (4) บุคคลที่ทำหน้าที่บังคับคดีตามคำสั่งศาล (5) องค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาลูกหนี้เกี่ยวกับการชำระหนี้ (6) บุคคลที่ทวงถามหนี้สำหรับกรณีต่าง ๆ เช่น การคุ้มครองผลประโยชน์คู่สัญญาการทวงถามหนี้ของตน หนี้ที่ยังไม่ผิดนัดชำระหนี้ที่ชำระโดยผู้ค้ำประกัน สำหรับนิยามของสินเชื่อ หมายถึง การทวงถามหนี้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันโดยปกติของลูกหนี้ เช่น หนี้ที่เกิดจากการติดต่อทางการซื้อขายสินค้า ประกัน บริการต่าง ๆ ของบุคคลหรือครอบครัว แต่ไม่รวมถึงการทวงถามหนี้ที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมเพื่อทำธุรกิจ หนี้ภาษี ค่าปรับ ค่าเลี้ยงดูสามีภรรยาในกรณีหย่าร้าง ค่าเลี้ยงบุตร หรือสิทธิเรียกร้องอันเกิดจากการกระทำละเมิด เป็นต้น

ในส่วนของหลักเกณฑ์การทวงถามหนี้ นั้น กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดหลักเกณฑ์ ได้แก่ การติดต่อกับลูกหนี้และข้อห้ามในการทวงหนี้โดยในส่วนหลักเกณฑ์การติดต่อกับลูกหนี้ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องต่าง ๆ อาทิ ไม่ติดต่อกับลูกหนี้ในเวลาหรือสถานที่รู้หรือควรจะรู้ว่าลูกหนี้จะไม่สะดวก รวมถึงสถานประกอบการ ด้วยให้ผู้ทวงถามหนี้ติดต่อกับลูกหนี้ได้โดยให้พบส่วนตัว โดยจดหมาย โดยโทรศัพท์ หรือโทรสาร แต่ห้ามมิให้ติดต่อกับลูกหนี้ หรือเวลาที่ไมสะดวกแก่ลูกหนี้ เช่น ก่อนเวลา 8.00 น. หรือหลังเวลา 21.00 น. หรือในเวลาทำงาน เป็นต้น เว้นแต่ลูกหนี้จะได้ออกใบยินยอมไว้ก่อนแล้ว ให้ผู้ทวงถามหนี้ส่งจดหมายเป็นลายลักษณ์อักษรถึงลูกหนี้ โดยให้ระบุถึงจำนวนหนี้ ชื่อของเจ้าหนี้ และขั้นตอนการดำเนินการหากไม่ชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ภายใน 5 วันนับแต่วันแรกที่ติดต่อไป เป็นต้น โดยหลักการสำคัญของการติดต่อกับลูกหนี้จะอยู่ในมาตรา 805 ซึ่งกำหนดเรื่องต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- มาตรา 805 การติดต่อกับลูกหนี้เพื่อติดตามหนี้ยกเว้นลูกหนี้จะให้ความยินยอมไว้ล่วงหน้า หรือได้รับอนุญาตจากศาล ห้ามผู้ทวงถามหนี้ติดต่อกับลูกหนี้เพื่อทวงถามหนี้ ดังนี้ ห้ามมิให้ติดต่อกับลูกหนี้ในเวลาหรือสถานที่ไมสะดวกแก่ลูกหนี้ เช่น ก่อนเวลา 8.00 น. หรือหลังเวลา 21.00 น. หรือในเวลาทำงาน เป็นต้น เว้นแต่ลูกหนี้จะได้ออกใบยินยอมไว้ก่อนแล้ว
- หากผู้ติดตามหนี้ทราบว่าลูกหนี้มีนายความ ให้ติดต่อกับนายความ เว้นแต่ติดต่อไม่ได้ หรือนายความยินยอมให้ติดต่อกับลูกหนี้โดยตรง
- ห้ามติดต่อกับลูกหนี้ที่ทำงาน

- มาตรา 805 (c) การหยุดติดต่อ ผู้ติดตามหนี้ต้องหยุดติดต่อเมื่อลูกหนี้แจ้งผู้ติดตามหนี้ เป็นหนังสือว่าลูกหนี้ปฏิเสธการชำระหนี้ หรือลูกหนี้ต้องการให้หยุดติดต่อ ผู้ติดตามหนี้ก็ต้องหยุด เว้นแต่ผู้ติดตามหนี้ติดต่อไปเพื่อแจ้งลูกหนี้ว่าการติดต่อกำลังจะสิ้นสุดลงหรือแจ้งลูกหนี้ว่าผู้ติดตามหนี้หรือเจ้าหนี้จะเรียกร้องให้มีการเยียวยา ซึ่งปกติผู้ติดตามหนี้หรือเจ้าหนี้จะเรียกร้องได้ซึ่งการแจ้งของลูกหนี้จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการรับหนังสือขึ้น ทั้งนี้ ในกฎหมาย Fair Debt Collection Practices Act of 1977 ยังได้ให้สิทธิแก่ลูกหนี้ โดยลูกหนี้สามารถหยุดการทวงถามหนี้ได้ โดยให้ส่งจดหมายเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังผู้ทวงถามหนี้ ขอให้หยุดการทวงถามหนี้ได้

สำหรับข้อห้ามในการทวงหนี้ถูกแบ่งออกเป็น 3 เรื่อง ได้แก่ การคุกคาม ข่มขู่ การปลอมหรือทำให้เข้าใจผิด และการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม โดยการคุกคาม หรือข่มขู่ตามมาตรา 806 กำหนดให้ผู้ทวงถามหนี้จะต้องไม่กระทำการอันเป็นลักษณะของการคุกคาม กดขี่ หรือข่มขู่ในการทวงถามหนี้ การกระทำในลักษณะข้างต้น ได้แก่ 1. ใช้ความรุนแรง หรือข่มขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง ซึ่งทำให้ได้รับบาดเจ็บ เสียหายต่อชื่อเสียงหรือทรัพย์สิน 2. ใช้ภาษาหยาบคาย ดูหมิ่น ลามกอนาจาร 3. เผยแพร่รายชื่อผู้บริโภคนซึ่งไม่ชำระหนี้ต่อสาธารณะ เว้นแต่เป็นการกระทำต่อตัวแทนของผู้บริโภค หรือบุคคลตามที่กฎหมายนี้กำหนด 4. การโฆษณาขายหนี้ใด ๆ เพื่อบังคับให้ชำระหนี้ 5. ทำให้โทรศัพท์ดัง หรือติดต่อทางโทรศัพท์อย่างต่อเนื่องอันเป็นการรบกวน คุกคามส่วนการปลอมหรือทำให้เข้าใจผิดตามมาตรา 807 นั้นผู้ติดตามทวงถามหนี้จะต้องไม่ใช้การปลอมแปลง หรือการทำให้เข้าใจผิดในการ

ทวงถามหนี้ การกระทำในลักษณะข้างต้น ได้แก่ การเป็นตัวแทนเท็จหรือทำให้เข้าใจว่าผู้ติดตามหนี้เป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ รวมถึงการใช้เครื่องหมาย เครื่องแบบ ห้ามผู้ทวงหนี้อ้างว่าตนเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ หรือใช้เอกสารในการทวงหนี้ที่ดูคล้ายกับและในกรณีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมตามมาตรา 808 ผู้ติดตามหนี้ต้องไม่ใช้วิธีการที่ไม่เป็นธรรม หรือผิดศีลธรรมในการติดตามหนี้ใด ๆ การกระทำในลักษณะข้างต้น ได้แก่ 1. ห้ามติดตามหนี้โดยรวม ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม เว้นแต่จะได้ระบุไว้ในข้อตกลงและชอบด้วยกฎหมาย 2. ห้ามรับการชำระหนี้โดยเช็คหรือโดยวิธีอื่น ๆ หลังจากวันที่ครบกำหนดเกิน 5 วันเว้นแต่ได้มีหนังสือแจ้งจากผู้ทวงหนี้ไม่น้อยกว่า 3 วัน แต่ไม่เกิน 10 วัน ทำการ

โครงสร้างการกำกับดูแลการทวงถามหนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมี Federal Trade Commission (คณะกรรมการการค้ากลาง) ทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ ข้อห้ามในการติดตามทวงถามหนี้ อีกทั้งวินิจฉัยข้อร้องเรียนว่ามีการฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่พร้อมทั้งจัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตลอดจนคำแนะนำเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเสนอรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง

ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการติดตามทวงถามหนี้ 7 ฉบับ ได้แก่

1. Debt Collection and the Trade Practices Act 1999

2. Debt Collection guideline : for collectors and creditors 2014

3. The Competition and Consumer Act 2010 (CCA 2010)

4. Australian Consumer Law and Fair Trading Act 2012 (no. 21 of 2012)

5. Australian Securities and Investments Commission Act 2002

6. Business License Authority Act 1998 (ให้ใบอนุญาต Debt collection)

7. National credit code (meaning creditor)

โดยกฎหมายทั้ง 7 ฉบับ มีสาระสำคัญ คือ การกำหนดนิยามต่าง ๆ อาทิ ผู้ให้สินเชื่อ หมายถึง หนี้ทุกประเภท รวมถึงหนี้ที่มีการรับโอนมาเพื่อให้ติดตามทวงถามหนี้ลูกหนี้ หมายถึง บุคคลหน่วยงานทางธุรกิจ หรือนิติบุคคลที่เป็นหนี้หรือถูกกล่าวหาว่าเป็นหนี้ผู้ทวงถามหนี้ หมายถึง บุคคลที่ติดตามทวงหนี้ในหน่วยของธุรกิจ รวมถึงเจ้าหนี้ผู้ติดตามทวงหนี้อิสระ ผู้รับโอน ตัวแทน ทนายความ และบุคคลใด ๆ ที่ติดตามทวงหนี้ในนามของผู้อื่นสินเชื่อ หมายถึง หนี้ที่เกิดจากมูลหนี้ทุกประเภท และยังรวมถึงกรณีหนี้ที่มีการโอนมาให้ติดตามทวงถามหนี้ ไม่ว่าจะโดยการขายหรือเป็นผู้แทนของเจ้าหนี้ที่เรียกกรอ่งแทนไม่ว่าจากวิธีการใด ๆ ในฐานะที่เป็นสิทธิของเจ้าหนี้ เป็นต้น

สำหรับหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแล ก็เช่นเดียวกันกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการกำหนดการติดต่อกับลูกหนี้และข้อห้ามในการทวงหนี้ โดยการติดต่อกับลูกหนี้ กำหนดให้การติดต่อกับลูกหนี้หรือบุคคลที่ 3 ต้องติดต่อโดยมีวัตถุประสงค์ที่สมควรและจำเป็น เช่น ติดต่อเพื่อเรียกเก็บ เพื่อ

ต่อรองหรือขยายระยะเวลาการชำระหนี้ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้กำหนดวันและเวลาในการติดต่อกับลูกหนี้ไว้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับประเภทของการติดต่อ (การติดต่อทางโทรศัพท์ การไปพบลูกหนี้ รวมถึงการติดต่อที่ทำงานของลูกหนี้) ในส่วนของข้อห้ามในการทวงหนี้ก็กฎหมายประเทศออสเตรเลียได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ อาทิ ห้ามใช้ความรุนแรงหรือกำลังบังคับ รวมถึงการรบกวนโดยไม่เหมาะสม เช่น การคุกคาม ใช้ภาษาไม่เหมาะสม ดูหมิ่นลูกหนี้ ทำให้ลูกหนี้ได้รับความอับอายการหลอกลวงให้เข้าใจผิด โดยแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานกระทำอันไม่สมเหตุผล เช่น ใช้สิทธิพลไม่เหมาะสม กัดต้นลูกหนี้ เป็นต้น

ในส่วนของการทำงานกับดูแลประเทศออสเตรเลีย มี Business Licensing Authority เป็นผู้ออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจของ debt collection และมี Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) และ Australian Securities and Investments Commission (ASIC) ทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับการกระทำที่ไม่เหมาะสม จัดหาบริการที่จำเป็นให้แก่ลูกหนี้ที่ไม่ได้รับการจัดการช่วยเหลือทางการเงิน และให้บริการโดยจัดหาบริการที่จำเป็นในการป้องกันผู้บริโภครายจากการใช้บริการทางการเงิน

ประเทศสหราชอาณาจักร

ประเทศสหราชอาณาจักร มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้ 4 ฉบับ คือ

1. Consumer Credit Act 1974
2. Data Protection Act 1998
3. Financial Service Act 2012
4. Consumer Credit sourcebook (CONC)

โดยกฎหมายทั้ง 4 ฉบับ มีสาระสำคัญ คือ การกำหนดนิยามผู้ให้สินเชื่อ หมายถึง ผู้ให้บริการสินเชื่อภายใต้ข้อตกลงสินเชื่อผู้บริโภคหรือบุคคลที่มีสิทธิและหน้าที่ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวโดยการโอนหรือการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับข้อตกลงสินเชื่อผู้บริโภคในอนาคตรวมถึงเจ้าหนี้ในอนาคตและลูกหนี้ หมายถึง บุคคลที่ได้รับสินเชื่อภายใต้ข้อตกลงสินเชื่อผู้บริโภคหรือบุคคลที่มีสิทธิและหน้าที่ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวโดยผ่านการโอนหรือการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวกับข้อตกลงสินเชื่อผู้บริโภคในอนาคต รวมถึงความเป็นลูกหนี้ในอนาคต

สำหรับหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแล ก็เช่นเดียวกันกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลียที่มีการกำหนด การติดต่อกับลูกหนี้ และข้อห้ามในการทวงหนี้โดยการติดต่อกับลูกหนี้กฎหมายได้กำหนดข้อห้ามในการติดต่อกับลูกหนี้ไว้ตัวอย่างเช่น ห้ามใช้การสื่อสารอย่างไม่เป็นธรรมกับผู้บริโภค เช่น ไม่ชัดเจน ไม่ถูกต้อง หรือทำให้เข้าใจผิดติดต่อโดยไม่แสดงให้ชัดเจนว่าผู้ติดตามหนี้เป็นใคร ทำงานให้ใคร วัตถุประสงค์ในการติดต่อ การใช้กฎหมาย หรือศัพท์เฉพาะที่ไม่เป็นประโยชน์ ไม่จำเป็นในการติดต่อ ติดต่อลูกหนี้ในเวลาที่ไม่เหมาะสม ติดต่อลูกหนี้ในเวลาที่ไม่สมควร และรบกวนโดยไม่เกิดผลไปพบลูกหนี้ต้องไม่แสดงกิริยาที่ไม่ชัดเจน หรือเป็นการข่มขู่ เป็นต้น

ส่วนหลักเกณฑ์ในเรื่องข้อห้ามในการทวงหนี้ นั้น ได้มีการกำหนดวิธีปฏิบัติต่าง ๆ อาทิ ห้ามกัดต้นลูกหนี้ให้ขายทรัพย์สิน หรือเพิ่มยอดเงินโดยการยืมเงินมาชำระหนี้ห้ามใช้ผู้ติดตามหนี้มากกว่า

1 รายในการติดตามหนี้ให้ทวงหนี้ซ้ำ ๆ กดดันให้ชำระหนี้เต็มจำนวน หรือให้ชำระเพิ่มขึ้นในขณะที่ไม่สามารถชำระได้ ห้ามข่มขู่ด้วยคำพูด ท่าทาง หรือการดำเนินการที่จะเป็นการทำร้ายลูกหนี้เปิดเผยหรือข่มขู่ว่าจะเปิดเผยความเป็นหนี้ต่อบุคคลที่สาม โดยไม่มีกฎหมายอนุญาตให้ทำได้ การเปิดเผยต่อสาธารณะอันทำให้ลูกหนี้ได้รับความอับอายห้ามผู้ทวงหนี้ติดต่อโดยวิธีใดก็ตามที่อาจทำให้เกิดความสับสนแก่ลูกหนี้ หรืออาจทำให้ลูกหนี้เกิดความเข้าใจผิด เช่น การใช้เอกสารที่ดูคล้ายกับคำสั่งศาล หรือเอกสารที่ดูคล้ายกับเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานราชการ ซึ่งอาจทำให้ลูกหนี้เข้าใจว่าผู้ทวงหนี้ นั้นเป็นพนักงานจากหน่วยงานราชการ หรือการติดต่อในเวลาที่ไม่สมควรอ้างว่าตนเป็นพนักงานจาก Credit bureau ห้ามผู้ทวงหนี้ติดต่อโดยวิธีใดก็ตามที่อาจทำให้เกิดความสับสนแก่ลูกหนี้ หรืออาจทำให้ลูกหนี้เกิดความเข้าใจผิด เช่น การใช้เอกสารที่ดูคล้ายกับคำสั่งศาล หรือเอกสารที่ดูคล้ายกับเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานราชการ ซึ่งอาจทำให้ลูกหนี้เข้าใจว่าผู้ทวงหนี้ นั้นเป็นพนักงานจากหน่วยงานราชการ หรือการติดต่อในเวลาที่ไม่สมควร เป็นต้น

ส่วนการกำกับดูแลของประเทศสหราชอาณาจักรนั้นมี Financial Conduct Authority (FCA) เป็นหน่วยงานภายใต้ธนาคารกลาง ทำหน้าที่ในการให้ใบอนุญาตแก่ Debt collection แทน Office of Fair Trading (OFT) ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2014 ในกรณีที่ Debt collection เคยประกอบธุรกิจก่อนวันที่ 31 มีนาคม 2014 ให้ลงทะเบียนกับทาง FCA เท่านั้น (เป็นไปตาม Financial Service Act 2012, schedule 21

transfer schemes part II property, right and liabilities of Office of Fair Trading

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการทวงถามหนี้ของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสหราชอาณาจักร จะเห็นได้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับการทวงถามหนี้ของทั้ง 3 ประเทศดังกล่าวมีความครอบคลุมถึงหนี้ทุกประเภท ไม่ว่าจะหนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมเงินจากบุคคลธรรมดา หรือจากสถาบันการเงิน และไม่ว่าหนี้นั้นจะเป็นหนี้ของสถาบันการเงินหรือหนี้ที่เกิดจากการอุปโภคบริโภคก็ตาม นอกจากนี้แล้ว หากพิจารณากฎหมายของประเทศต่าง ๆ จะพบว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับการทวงถามหนี้มีความเป็นสากล วิธีการปฏิบัติจึงเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

หากพิจารณาปัญหาที่เกี่ยวกับการทวงถามหนี้ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและที่เป็นปัญหามากของประเทศไทย ก็คือ ปัญหาที่เกิดจากการทวงถามหนี้นอกระบบและเป็นหนี้ที่เกิดจากการอุปโภคบริโภค โดยก่อนที่ประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ออกมาใช้บังคับ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีแนวปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ เพื่อใช้บังคับกับสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินทุกแห่ง เพื่อให้การติดตามทวงถามหนี้ของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวมีมาตรฐานเดียวกันและไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนทั่วไปโดยแนวทางปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ดังกล่าวได้กำหนดช่วงเวลาและความถี่

ในการติดตามทวงถามหนี้ การแสดงตนเมื่อมีการติดตามทวงถามหนี้ ตลอดจนกำหนดวิธีการเรียกเก็บหนี้ การเก็บรักษาความลับของลูกหนี้ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี แนวทางปฏิบัติดังกล่าวจะใช้เฉพาะในกรณีของสถาบันการเงิน ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินเท่านั้น จึงไม่ครอบคลุมถึงการติดตามทวงถามหนี้ของเจ้าหนี้อื่น ๆ การรับจ้างหรือรับมอบอำนาจให้ทวงถามหนี้จากเจ้าหนีดังกล่าวด้วย อีกทั้งแนวทางปฏิบัติดังกล่าวก็มิได้มีบทกำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนไว้ทำให้ไม่อาจแก้ปัญหาของประเทศไทยที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการออกกฎหมายเกี่ยวกับการทวงถามหนี้และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยจึงได้มีการออกกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทวงถามหนี้และการควบคุมการทวงถามหนี้ไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งก็คือ “พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558” ซึ่งมีแนวทางในลักษณะเดียวกับแนวปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องแนวปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

กำหนดคำนิยาม

- ผู้ทวงถามหนี้ หมายถึง เจ้าหนี้ซึ่งเป็นผู้ให้สินเชื่อ ผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้จัดให้มีการเล่นพนันเป็นปกติธุระตามกฎหมายว่าด้วยการพนันและเจ้าหนี้อื่นซึ่งมีสิทธิได้รับการชำระหนี้เป็นทางการค้าปกติหรือเป็นปกติธุระของเจ้าหนี้ ไม่ว่าหนีดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึง

ถึงผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนีดังกล่าว ผู้รับมอบอำนาจช่วงในการทวงหนี้ ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ และผู้รับมอบอำนาจจากธุรกิจทวงถามหนี้ด้วย

- ผู้ให้สินเชื่อ หมายถึง บุคคลที่ให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติ หรือบุคคลที่รับซื้อหรือรับโอนสินเชื่อต่อไปทุกทอด
- สินเชื่อ หมายถึง สินเชื่อที่ให้แก่บุคคลธรรมดาโดยการให้กู้ยืมเงิน การให้บริการบัตรเครดิต การให้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบลีสซิง และสินเชื่อรูปแบบอื่นในทำนองเดียวกัน
- ลูกหนี้ หมายถึง ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น และให้หมายความรวมถึงผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาด้วย
- ธุรกิจทวงถามหนี้ หมายถึง การรับจ้างทวงถามหนี้เป็นปกติธุระ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม
- ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้ หมายถึง ที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงานของลูกหนี้ และให้หมายความรวมถึงหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และสถานที่ติดต่อโดยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือโดยสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่สามารถติดต่อลูกหนี้ได้

การประกอบธุรกิจทวงถามหนี้

- ต้องจดทะเบียนการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ต่อนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีที่เป็นการทนายความหรือสำนักงานทนายความให้จดทะเบียนต่อคณะกรรมการสภาพทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ (ปัจจุบันมีกฎกระทรวงการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 และข้อบังคับสภา

หมายความว่าด้วยการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ พ.ศ. 2559 กำหนดหลักเกณฑ์เอกสาร รวมทั้งหลักฐานต่าง ๆ ที่ใช้ในการจดทะเบียนประกอบธุรกิจทวงถามหนี้)

การติดต่อกับบุคคลอื่น

- ห้ามทวงถามหนี้กับบุคคลอื่น เว้นแต่จะเป็นบุคคลที่ลูกหนี้ระบุไว้

- การติดต่อกับบุคคลอื่นนอกจากตัวลูกหนี้หรือบุคคลที่ลูกหนี้ระบุไว้จะทำได้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสอบถามหรือยืนยันข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้หรือบุคคลอื่นที่ลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้เท่านั้น

- ห้ามแจ้งถึงความเป็นหนี้ของลูกหนี้แก่บุคคลอื่น เว้นแต่ บุคคลอื่นนั้นเป็นสามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของลูกหนี้ และได้สอบถามถึงสาเหตุของการติดต่อ กรณีเช่นนี้ผู้ทวงหนี้สามารถชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับหนี้ได้เท่าที่จำเป็นและตามความเหมาะสม

- ห้ามใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้บนซองจดหมาย ในหนังสือ หรือในสื่ออื่นใดที่ใช้ในการติดต่อสอบถามที่ทำให้เป็นการเข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อเพื่อทวงถามหนี้ของลูกหนี้

- ห้ามติดต่อหรือแสดงตนที่ทำให้เข้าใจผิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงหนี้

การติดต่อกับลูกหนี้

- กรณีติดต่อโดยบุคคลหรือโดยไปรษณีย์ให้ติดต่อตามสถานที่ที่ลูกหนี้ได้แจ้งไว้ ในกรณีที่

ลูกหนี้ไม่ได้แจ้งสถานที่ติดต่อหรือสถานที่ที่แจ้งไว้ไม่สามารถติดต่อได้ให้ติดต่อตามภูมิลำเนา ถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำงานของลูกหนี้

- กรณีติดต่อทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ติดต่อในวันจันทร์ถึงศุกร์ เวลา 8.00-20.00 น. และในวันหยุดราชการ เวลา 8.00-18.00 น. โดยมีจำนวนครั้งที่ติดต่อที่เหมาะสม เว้นแต่เวลาดังกล่าวไม่เหมาะสม ให้ติดต่อเวลาอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด นอกจากนี้ คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดจำนวนครั้งด้วยก็ได้

- ในกรณีที่ได้รับมอบอำนาจมาติดต่อกับลูกหนี้ ผู้ทวงถามต้องแจ้งชื่อตัว ชื่อหน่วยงาน และจำนวนหนี้ ในกรณีที่ทวงถามต่อหน้าลูกหนี้จะต้องแสดงหลักฐานการมอบอำนาจให้ผู้ทวงถามหนี้ด้วย

- ถ้าลูกหนี้ชำระหนี้ให้แก่ผู้ทวงถามโดยสุจริตแล้ว ให้ถือว่าชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้โดยชอบแล้ว ไม่ว่าผู้ทวงถามจะได้รับมอบอำนาจให้รับชำระหนี้จากเจ้าหนี้หรือไม่ก็ตาม

ข้อห้ามในการทวงถามหนี้

- ห้ามทวงถามหนี้ในลักษณะข่มขู่ ใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือบุคคลอื่น ห้ามใช้วาจาหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่น ห้ามแจ้งหรือเปิดเผยความเป็นหนี้กับบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทวงหนี้ และห้ามติดต่อกับลูกหนี้โดยใช้ไปรษณียบัตร เอกสารเปิดผนึก หรือสื่ออื่นใดที่สื่อให้ทราบได้ว่าเป็นการทวงถามหนี้หรือใช้ข้อความ เครื่องหมาย ชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้บนซองจดหมายที่ทำให้เข้าใจได้ว่า

เป็นการติดต่อเพื่อทวงถามหนี้

- ห้ามทวงถามหนี้ในลักษณะเป็นเท็จ หรือทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ สำนักงานทนายความ หรือสำนักงานกฎหมาย รวมทั้งห้ามแสดงข้อความที่ทำให้เชื่อว่าจะถูกดำเนินคดี หรือจะถูกยึดทรัพย์ หรือเงินเดือน

- ห้ามทวงถามหนี้ในลักษณะที่ไม่เป็นธรรม เรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายเกินอัตราที่คณะกรรมการกำหนด เสนอหรือจูงใจให้ลูกหนี้ออกเช็คทั้งที่รู้ว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้

- ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ และห้ามทวงถามหนี้ซึ่งไม่ใช่ของตนวันแต่จะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย

การกำกับดูแลและตรวจสอบ

- กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานมีอำนาจในการออกประกาศหรือคำสั่งให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ รวมทั้งมีอำนาจในการออกข้อบังคับ พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ และเสนอแนะให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี

- กำหนดให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการเกี่ยวกับการกำกับดูแลการทวงถามหนี้ของผู้ให้สินเชื่อซึ่งเป็นนิติบุคคลอย่างน้อยหนึ่งคณะ ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้แทนสมาคมธนาคารไทยเป็นอนุกรรมการโดยมีข้าราชการของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

- กำหนดให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังรับผิดชอบงานธุรการของคณะอนุกรรมการ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทวงถามหนี้เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการทวงถามหนี้ของผู้ให้สินเชื่อที่เป็นนิติบุคคล

- กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ประจำจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานและในกรุงเทพมหานคร กำหนดให้มีคณะกรรมการทวงถามหนี้ประจำกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียน เพิกถอนการจดทะเบียนผู้ประกอบการทวงถามหนี้ ติดตามสอดส่องพฤติกรรมของผู้ทวงถามหนี้ เป็นต้น

- เพื่อประโยชน์ในการรับเรื่องร้องเรียน กำหนดให้ที่ว่าการอำเภอและสถานีตำรวจเป็นสถานที่รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทวงถามหนี้ด้วย

บทกำหนดโทษ

- กำหนดโทษในทางอาญา เช่น ใช้อาวุธหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่นลูกหนี้หรือบุคคลอื่น แจ้งหรือเปิดเผยความเป็นหนี้ของลูกหนี้ต่อบุคคลอื่น ชมชู้ใช้ความรุนแรง หรือกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น เป็นต้น

- กำหนดโทษสำหรับการกระทำอื่นที่มิใช่การกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายอาญา เช่น ไม่แสดงตนในการติดต่อบุคคลอื่น ไม่ติดต่อลูกหนี้ตามสถานที่หรือตามเวลาที่กำหนด เรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ เกินกว่าอัตราที่

คณะกรรมการประกาศกำหนด เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 มาพอสังเขปแล้ว สามารถสรุปได้ถึงข้อดีของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในภาพรวม⁴ ดังนี้

1. มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการติดตามทวงถามหนี้และควบคุมการทวงถามหนี้ไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและเป็นการสร้างมาตรฐานในการติดตามทวงถามหนี้ที่เหมาะสมและเป็นธรรมอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ ลูกหนี้ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. มีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจการติดตามทวงถามหนี้ การรับจ้าง หรือรับมอบอำนาจจากผู้ให้สินเชื่ออย่างเป็นระบบ

3. มีการกำหนดโทษทางปกครองและโทษทางอาญาแก่ผู้ทวงถามหนี้ที่มีพฤติกรรม หรือมีการกระทำการทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมต่อลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การข่มขู่คุกคาม การขู่เชิญการใช้กำลังประทุษร้าย การทำให้เสียชื่อเสียง และการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นรวมถึงการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ

4. ช่วยลดปัญหาในการร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมติดตามทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นธรรม

5. ช่วยจัดกลุ่มผู้ทรงอิทธิพลในการทวงถามหนี้ได้ในระดับหนึ่ง

ตามที่ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 มาแล้วข้างต้น มีข้อสังเกตว่า กฎหมายต้องการควบคุมเฉพาะกรณีหนี้ที่เกิดขึ้นจากนิติกรรมสัญญา ซึ่งผู้เป็นเจ้าของหนี้เป็นผู้ประกอบธุรกิจที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้อันเกิดจากการกระทำที่เป็นการค้าปกติธุระของเจ้าหนี้นั้น ๆ ไม่รวมถึงหนี้ที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย เช่น หนี้ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตร และหนี้ที่เกิดจากนิติเหตุ เช่น หนี้ที่เกิดจากการถูกกระทำละเมิดด้วย ดังนั้น ผู้ที่เป็นเจ้าหนี้นี้ละเมิด หรือเจ้าหนี้อื่นที่มีได้ประกอบธุรกิจการค้าเป็นปกติธุระ จึงไม่อยู่ภายใต้กฎหมายนี้ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ได้ให้นิยามคำว่า “ผู้ทวงถามหนี้” ไว้ค่อนข้างกว้าง จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีของเจ้าหนี้อื่นซึ่งมีสิทธิได้รับการชำระหนี้เป็นทางการค้าปกติ หรือเป็นปกติธุระของเจ้าหนี้นั้น ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีร้านขายข้าวต้มตอนดึก หากลูกค้ารับประทานอาหารเสร็จแล้ว ไม่จ่ายเงินค่าอาหารหากในเวลานั้นล่วงเลยเวลาทวงถามหนี้ที่กฎหมายกำหนดไว้ เจ้าของร้านอาหารจะสามารถทวงเงินค่าอาหารได้หรือไม่ เป็นต้น ซึ่งหากตีความว่า เจ้าของร้านอาหารไม่สามารถทวงค่าอาหารซึ่งตนมีสิทธิที่จะได้รับชำระอันเกิดจากการค้าปกติของตนได้ ก็จะเป็นการลดอนสิทธิของเจ้าของร้านอาหารที่จะ

⁴ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. ส่วนที่ 2 ข้อมูลประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. (กรุงเทพฯ, 2557), 4.

เรียกให้ชำระหนี้ อย่างไรก็ตามในกรณีเช่นนี้กฎหมายไม่ได้กำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ การที่พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ไม่ได้กำหนดนิยามคำว่า “การทวงถามหนี้” ไว้ จึงอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ว่าการทวงถามหนี้ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้จะเริ่มขึ้นเมื่อใด ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่การไฟฟ้านครหลวงหรือการประปาส่วนภูมิภาคส่งเอกสารเปิดผนึกแจ้งค่าไฟฟ้าหรือค่าน้ำประปามายังบ้านต่าง ๆ นั้นจะถือว่าเป็นการทวงถามหนี้โดยเปิดเผยความเป็นหนี้ให้แก่ผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้หรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว จะเห็นได้ว่าการทวงถามหนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ มีหนี้เกิดขึ้น และหนี้ได้ถึงกำหนดชำระแล้ว แต่ไม่มีการชำระหนี้ นั้นทำให้เจ้าหนี้เกิดสิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ดังนั้น ในกรณีเช่นนี้ จึงยังไม่ถือเป็นการทวงหนี้ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้ โดยพฤติกรรมดังกล่าวเป็นเพียงการดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ไฟฟ้า ผู้ใช้น้ำประปาเพื่อแจ้งให้ทราบถึงจำนวนไฟฟ้า จำนวนน้ำประปาที่ได้ใช้ไปในแต่ละเดือน จำนวนเงินที่ต้องชำระ และกำหนดเวลาในการชำระเงิน ดังนั้น เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในใบแจ้งแล้ว ผู้ใช้ไฟฟ้า ใช้น้ำประปาไม่ชำระ จึงจะถือเป็นการผิดนัดชำระหนี้ที่จะก่อให้เกิดสิทธิแก่เจ้าหนี้ซึ่งก็คือการไฟฟ้านครหลวงหรือการประปาส่วนภูมิภาคที่จะเรียกให้ผู้ใช้ไฟฟ้า ผู้ใช้น้ำประปา ชำระหนี้อันจะต้องดำเนินการตามกฎหมายนี้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีแก่ประชาชนโดยจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยสร้างให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความเป็นธรรมขึ้นในสังคมไทยพวกเราคนไทยจึงต้องช่วยกันสอดส่องดูแลทำให้การใช้อย่างบังคับกฎหมายดังกล่าวมีประสิทธิภาพและเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

กฎหมาย

- Fair Debt Collection Practices Act of 1977
- Debt Collection and the Trade Practices Act 1999
- Debt Collection guideline : for collectors and creditors 2014
- The Competition and Consumer Act 2010 (CCA 2010)
- Australian Consumer Law and Fair Trading Act 2012 (no. 21 of 2012)
- Australian Securities and Investments Commission Act 2002
- Business License Authority Act 1998
- National credit code (meaning creditor)
- Consumer Credit Act 1974
- Data Protection Act 1998
- Financial Service Act 2012
- Consumer Credit sourcebook (CONC)
- พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558
- แนวทางปฏิบัติธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ จัดทำ

โดย สำนักนโยบายความเสี่ยงสายนโยบาย
การเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย วันที่ 3
สิงหาคม 2551

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

THAIPUBLICA. (2558). ศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาด
หนี้ครัวเรือนต่อจีดีพีปีนี้อยู่ที่ 10.8 ล้านล้าน
บาท 82% ของจีดีพี อนาคตโจทย์ใหญ่รายได้
โตไม่ทันภาระหนี้. สืบค้นเมื่อวันที่ 2
พฤษภาคม 2559 จาก <http://thaipublica.org/2015/12/household-debt-2558/>

หอการค้าไทย. (2557). ครัวเรือนแบก “หนี้”
อ่วมสุตรอบ 9 ปี โพลล์ชี้ต้นตอ “ค่าครองชีพ”
พุ่ง-ห่วงพืงหนี้นอกระบบเพิ่ม. สืบค้นเมื่อ
วันที่ 2 พฤษภาคม 2559 จาก <http://www.thaichamber.org/scripts/detail.asp?nNEWSID=12080>

หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์. (2557). หนี้ครัวเรือนปี 57
พุ่งสูงสุดรอบ 9 ปี. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม
2559 จาก <http://www.posttoday.com/biz/news/308594>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). สรุปผลเบื้องต้น
การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของ
ครัวเรือน ในช่วง 6 เดือนแรก ของปี 2558.
สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2559 จาก
<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/SocioPocket58M6.pdf>

เอกสาร

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติ
หน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ. เอกสารประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.:
ส่วนที่ 2 ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.